

flor de card

Sant Llorenç des Cardassar * Octubre de 1997 * núm. 242

Els jubilats

Durant el passat mes d'octubre la premsa illenca s'ha fet ressò de dues propostes relacionades amb un hipotètic trasllat a ca s'Escaleta del local dels jubilats. La primera, presentada pel Partit Popular i Gent Llorencina, només plantejava la possibilitat del canvi d'ubicació; la segona, firmada per Unió Mallorquina, arribava més lluny i proposava que fins i tot es construís una nova seu a la part posterior de l'edifici de la plaça. La dels conservadors anava acompanyada d'un compromís verbal de finançament per part del Govern Balear, i la dels regionalistes emplaçava els del PP a què comptàs amb la mateixa ajuda si a la fi era la seva la que resultava aprovada. Com és de suposar, el Partit Popular i en Miquel Vaquer acusen Unió Mallorquina d'haver-los robat la idea i en aquests moments els ànims estan engrescats per les dues bandes. En aquesta mateixa revista n'Ignasi Umbert, del comitè d'Unió Mallorquina, dona la seva visió dels fets i reproduïx les dues propostes.

Tots els col·lectius d'un poble tenen dret a lluitar per unes instal·lacions millors, més espaioses i adequades al destí que els seus usuaris les estan donant. Així, és lògic que els jubilats s'estimin més estar a la plaça Nova, amb uns bons finestrals que donin sobre els jardins i una distribució interna millor i més nova que la que disposen actualment. Com que no són ells els qui han d'administrar els recursos de tot el municipi, no tenen perquè establir una relació de prioritats que afecti altres col·lectius o necessitats municipals.

Els polítics, en canvi, sí que estan obligats a establir aquestes prioritats, perquè han de procurar el bé de tots els contribuents, tant a títol individual com col·lectiu. I en aquests moments tenim en marxa un caramull de projectes -uns més avançats que els altres- que suposen unes inversions molt superiors a les que racionalment podríem afrontar: la plaça Nova, el polisportiu escolar, l'estació, la unitat sanitària i una plaça de Son Carrió, l'embelliment i l'entrada de Sa Coma, l'auditori..., per només esmentar els de més envergadura. I, en el capítol de necessitats, no cal oblidar la més que urgent adequació i modernització de la biblioteca municipal i la construcció d'una veritable casa de cultura.

Davant tot això sorgeixen les inevitables preguntes: a què vénen les presses d'aquests tres partits per quedar millor que els altres davant els jubilats? Per què es preocupen tant dels vells i deixen de banda altres col·lectius amb necessitats potser més urgents? De veres creuen que l'Ajuntament no hauria de pagar res per adequar l'edifici als gusts dels nostres padrins? Estarien disposats a aturar les obres de la plaça Nova per fer un projecte que contemplés una modificació de ca s'Escaleta? Han previst com quedaria la imatge de l'espai públic amb la reforma? Són moltes les preguntes que queden en l'aire i segurament en podríem plantejar encara més, per això considerem que la rel de les propostes probablement cal cercar-la en els vots dels jubilats de cara a les vinents eleccions municipals: és igual si el poble queda encara més endeutat i també si projectes aparentment més urgents han de continuar dins el calaix; el que de veres els importa són els vots que puguin aconseguir, al marge de les necessitats reals del municipi.

Si això fos així suposaria que una bona part dels nostres representants no té una visió global i equilibrada de les necessitats del poble, i que les seves accions estan mogudes més pel seu propi interès en mantenir la cadira que no per aconseguir una distribució justa dels recursos municipals. Una opinió que, dissortadament, és compartida per molts de llorencins.

Flor de Card

Revista d'informació general de Sant Llorenç des Cardassar (Mallorca)

Adreça: carrer de Sant Llorenç, 36

Telèfon: 569119

Publicitat: Maria Galmés * Telèfon: 569509

Octubre de 1997

Número 242

Dipòsit legal: 765-1973

Edita: Associació cultural Flor de Card

Imprimeix: Gràfiques Muntaner (Manacor)

Director: Josep Cortès i Servera

Consell de Redacció: Felip Forteza
Guillem Quina
Joan Santandreu
Guillem Soler

Col·laboren

Josep Cortès	El moix	portada
	Espipellades	8
	Tots-sants	9
	Tal dia com avui	21
	Estampes llorencines	24
Nicolau/Simonet	Demografia	3
Guillem Pont	Els quatre clotets	4
Diversos	Batec	6
Pere Sampol	El competències...	10
Plataformes	L'autopista	11
Ignasi Umbert	La Tercera Edat	12
	Secretaria	
CIM	Costa i Llobera	14
	LlorençVillalonga	16
Llodrà/Umbert	L'associació hotelera	18
Maria Bel Pont	Biblioteca	20
Maria Galmés	Si lleu...	22
	Comptabilitat	
Xesc Umbert	El temps d'octubre	23
Bel Nicolau	Distribució	

Nota

Els articles apareguts en aquesta revista expressen únicament l'opinió dels seus propis autors.

NAIXEMENTS

* Dia 26 de setembre va néixer a Sa Coma na Victoria Delgado Luz, filla de n'Eugenio Jesús i na Manuela. La nostra enhorabona.

* El dia 2 d'octubre va néixer a Sant Llorenç en Pere Josep Mestre Perelló, fill d'en José i n'Agueda. Que el vegem créixer amb salut.

* Dia 5 d'octubre ens va compa-rèixer una altra llorencina, na Catalina Júlia Soler Bloom, que és filla d'en Mateu i na Cristina. Enhorabona.

DEFUNCIONS

* Dia 25 de setembre, en un des-graciat accident de treball esdevingut a foravila, per la banda de Son Carrió, va morir en Jaume Llinàs Miquel, de 43 anys. Era de Sa Pobla, però la seva mort va commoure tota la gent de la contrada. Descansi en pau.

* El dia 3 d'octubre va morir a Cala Millor en Horst Konrad Bruno Istel, de nacionalitat alemanya i de 74 anys d'edat. Al cel sia.

* El dia 6, també a Cala Millor, va acabar la vida un altre alemany, en Detlef Koeber, de 40 anys. Descansi en pau.

* Una setmana més tard, el dia 13, va tocar el torn a en Theodor Gerhard Hoeste, un altre alemany que habitava per Sa Coma. Tenia 69 anys. Que el vegem en el cel.

* I per acabar la tanda d'estrangers, el dia 10 va morir en Friedrich Frey, de 68 anys, veí de Cala Millor. Descansi en pau.

* El dia 16 d'octubre va morir a Manacor una llorencina de 87 anys que vivia pel carrer de l'estació: na Bàrbara Umbert. Sempre solia estar a la carrera. Descansi en pau.

NOCES

* El dia 4 d'octubre feren l'esclafit dos llorencins, na Catalina Font Sureda i en Joan Riera Cabrer. Que tot els sigui enhorabona.

* El dia 25 es casaren na Pilar Servera Nadal, manacorina, i en Salvador Galmés Umbert, llorencí. La nostra més cordial enhorabona.

COMUNIONS

Dia 28 de setembre combregaren les dues nines de les fotografies. La d'aquesta columna és na Maria del Mar Jaume Sureda i la de l'altra na Núria Llull Umbert. Enhorabona a totes dues i als seus familiars.

Bel Nicolau i Aina Simonet

Poesia

Del llibre "Enciclopedia de Tercer Grado" hem extret els següents poemes, demostrantius del tipus d'educació que rebérem en els anys 50.

A lo seguro

Refieren de un sectario de Lutero que su madre llorosa y afligida, en la últimas horas de su vida le llamó y dijo así: -¡Hijo, me muero!

Mas, antes de mi muerte saber quiero, si da lo mismo terminar la vida muriendo protestante o convertida de la Iglesia Católica al sendero.

Melanchthon, aunque siempre fué embus-esta vez contestó la verdad pura: [tero -En la protesta -respondió sincero- se vive con bastante más soltura; mas para bien morir, ¡pese a Lutero!, la Católica, madre, es la segura.

F.A. de Valenciana

Oyendo hablar a un hombre fácil es acertar donde vió la luz del sol: si os alaba Inglaterra, será inglés; si os habla mal de Prusia es un francés; y si os habla mal de España, es español.

1.- CAMINS

Guillem Pont

a.- El diari assenyala que el Govern Balear invertirà més de mil milions de pessetes en un Pla de millora dels camins rurals.

b.- Pressuposadament el Govern no té una maquineta de fer doblers. És un administrador de part dels diversos impostos que anam pagant entre tots els que habitam i treballam aquesta, nostra, Terra.

c.- De la taringa de noms i pobles destaca la millora del número de camins que s'assenyalen:

* 16 a Sa Pobla

* 10 a Manacor

* 8 a Montuïri

* 3 a Santanyí

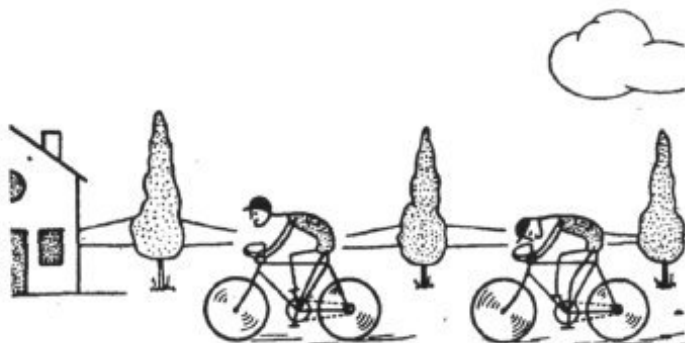
...

* 0 a Sant Llorenç

d.- Establir una relació directa i seca entre el partit polític dominant en el Govern i el partit polític dominant en els pobles "mes afavorits", resultaria massa infantil. I a més es podria parlar de "favoritismes", "discriminacions"... i no sé quantes coses més.

e.- El periodista (no cal oblidar que la majoria dels mals del país es deuen, sembla, a la premsa) es deu haver deixat part de la informació sense publicar. També potser ja havia arribat a tenir la pàgina plena amb els comentaris fets... Poden ésser moltes coses.

f.- Una d'aquestes coses resulta certa i palpable: de moment es desconeixen els criteris que s'han seguit a l'hora de triar camins i municipis "a millorar".

2.- EL CARRER

Malgrat la pressumpta insignificança de tota persona, de la qual se'n pot ésser (o no) conscient.

Malgrat reconèixer que el pes social de la vila llorençina en el context mallorquí és, gairebé, de certa discreció.

Malgrat la possible convicció que, digui el que digui el cap de l'Estat o el Ministre de qualsevol-cosa o qualsevol altra persona, Espanya no és sinó una amalgama de països que, de banda caïres i singularitats humanes, com l'amabilitat, el respecte... res a veure tenen un amb l'altre.

Malgrat totes les aparents conseqüències -no sempre positives- d'aquesta lluita per entrar a formar part, en igualtat aparent de condicions, de la utopia anomenada "vella Europa", quan sembla que el vertader problema que té aquest món és la creixent diferència entre "uns" i "altres".

Malgrat la possibilitat d'"altres vides" en algun planeta del 10.000.000.000.000.000.000 "sols" o estels que hi ha a la Via Làctia de la "nostra" galàxia.

Malgrat tot...

Adesiara em deman: i el carrer de qui és?

Deu ésser dels cotxes o dels vianants? Dels passants o dels confrontants?

Sí, ja ho sé, l'Ajuntament administra i decideix, però...qui ha decidit què? De qui és el carrer?

2.- ON ES VEU?

Tertúlia radiofònica.

Un dels convidats és un membre actiu de l'Institut d'Estudis Eivissencs".

El d'Eivissa parla de les activitats que desenvolupa l'Institut: conferències, investigació, publicacions...

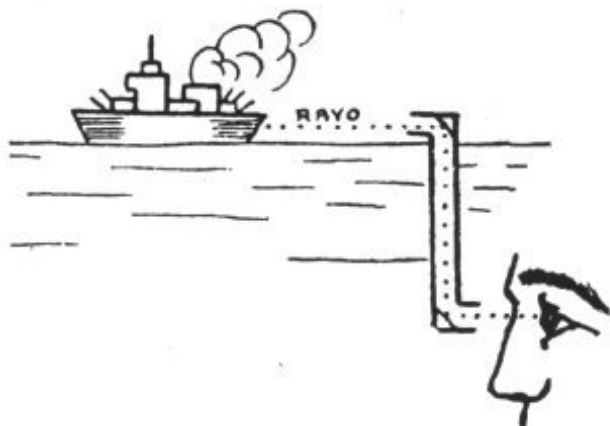
Amb això un altre dels contertulians fa una pregunta no gens malintencionada, però resulta una vertadera càrrega de profunditat: i on es veu aquesta feina?

Cony! Si haguéssim de passar per aquesta mateixa vara de midar moltes de les campanyes, accions, tasques... tant a nivell local com personal.

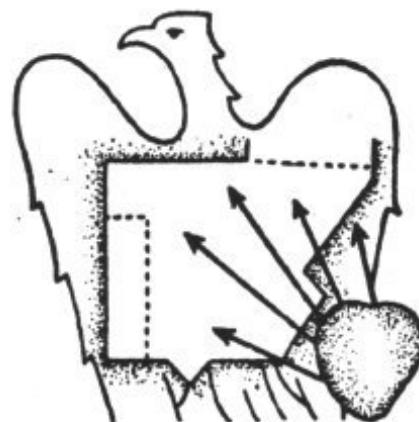
Potser molts en sortiríem una mica escaldats.

Sortosament som humans. I com a tals, amb capacitat per justificar allò que (conscientment o inconscient) desitjam justificar.

Com que no hi havia mala intenció en la pregunta, el membre de l'Institut se'n va poder sortir per la tangent i la tertúlia trespàs altres paranys menys compromesos.

4.- "UNA"

Quan anàvem a escola, tant el "Grado medio" com el "Grado superior" (llavors només teníem un llibre) ens recordaven que "España" era "Una, Grande y Libre".

Després de la mort del generalíssim, a poc a poc, anam guanyant fites de "normalitat": si més no, podem dir públicament el que pensam i sentim sense tèmer una garrotada, un tassó d'oli de ricí o una ofensa pública.

De mica en mica aprenem la tasca, no sempre fàcil ni certa, de respectar les altres maneres d'entendre la vida i el món...

Però, vet-aquí que adesiara feim alguna passa enrera en la lluita per conquerir l'inequívoc concepte "pluralitat" i surt una ministra amb una llei -no gens casual- que intenta restaurar el vell concepte de "Espanya" com a "paquet unitari".

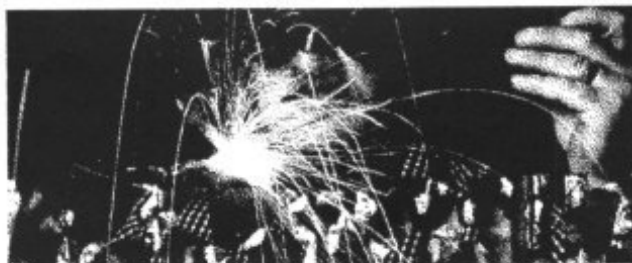
Ja tenim allò de "Una". Allò altre de "Grande" i "Libre", ara, una mica menys.

La passa enrera és un preu que s'ha de pagar. A vegades ens deixam enganyar pels mots buits i per les efímeres promeses electorals.

De moment UNA.

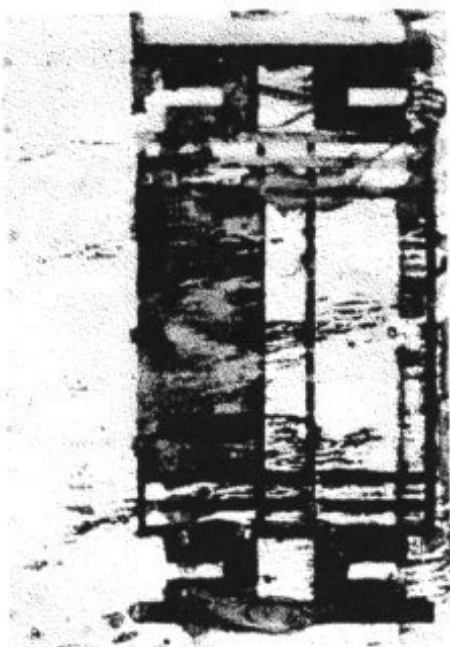
STIL IMATGES

Foto Lís
Sant Llorenç

ELS JOCS

Amb aquest títol es va poder contemplar l'exposició de J. M. Broto al centre cultural de ca N'Apollònia, de Son Carrió. Del 27 de setembre fins al 12 d'octubre la sala romangué oberta al públic que volgués visitar-la.

Les obres que s'hi podien contemplar (més d'una vintena) eren tintes d'ordinador i acrílic damunt paper.

A la inauguració hi assistí quasi bé l'Ajuntament en ple, així com també el director general de Joventut, que va col·laborar amb una aportació econòmica per l'edició del catàleg de l'exposició. Encara que el text de la presentació fos de Josep Melià, degut a una indisposició el dia de la inauguració féu la presentació en Guillem Frontera, qui destacà les habilitats del pintor, així com la satisfacció dels que habitam en aquesta comarca de tenir entre nosaltres un pintor de renom internacional, que ha triat Sant Llorenç i París per compaginar la seva tasca.

FESTES DE SA COMA-1997

A iniciativa de l'associació de veïns de la urbanització de Sa Coma, enguany a finals del mes de setembre es

varen organitzar les primeres festes d'aquest terme de Sant Llorenç.

Foren tres dies de bulla amb un programa discret d'activitats, ja que els organitzadors no varen voler passar *s'arada davant es bou*, i preferiren comprovar si aquest any hi havia participació ciutadana a les festes, per així poder valorar l'experiència per properes convocatòries.

En el programa els actes estaven en quatre idiomes, per tant molta de gent va poder assabentar-se de la festa.

La delegació de la zona costanera de l'Ajuntament de Sant Llorenç fou l'encarregada del patrocini i l'organització; també hi col·laboraren tres cases comercials.

Endavant i que l'any que ve l'oferta sigui més ampla, si convé.

FESTES DE SANT MIQUEL

El dia 29 de setembre el santoral contempla els Sants Miquel, Rafel i Gabriel. Son Carrió, en aquest cas, va voler fer honor a Sant Miquel i enguany va programar entre altres actes una exposició de pintura de J. Manuel Broto i un ball de bot.

Pocs actes, però ja basten per crear precedent de cara a l'any que ve, i

així Son Carrió també comptarà amb dues festes, com Sant Llorenç.

De l'exposició us en parlem a una altra bategada, i pel que fa al ball de bot s'ha de dir que fou molt participatiu, ja que la gent que hi acudí tenia ballera. Aquesta vetlada fou enregistrada per Video-1, i es donarà per un dels canals de TV autonòmics.

VOX POPULI

Tornam estar units per fer el batec i, per tant, la *vox populi*. Aquest mes parlarem del *punt verd* "dies" abocador incontrolat.

Em sembla que no vol dir res més, tota la zona del Pou Vell és un abocador incontrolat de fems. La gent s'hauria de fer responsable i quan du roba a reciclar no és fora dels contenidors que s'ha de deixar: la roba i tot allò que es recicla s'ha de posar dins els pertinents llocs, però és clar!!! si molts de contenidors són plens la gent ho deixa fora, com passa amb els contenidors de vidre i de piles. A més, els contenidors estan posats d'una manera que dificulta que les persones puguin dipositar amb facilitat les seves escombraries, els contenidors es poden comparar amb una clapa d'esclata-sangs.

El nostre Ajuntament, tan ecològic, tan modern i progressista que vol ésser i sols no pot controlar un *punt verd*. Així va el poble!!! A més, cal mencionar que el *punt verd* està situat denvora el centre sanitari, és a dir un niu de brutor devora la sanitat de Sant Llorenç. Hi ha per fer un monument als nostres polítics, sobretot a l'encarregada de sanitat, Jerònia Mesquida.

ELS HOTELERS ES QUEIXEN DE L'ARENA

Ja fa mesos que anam donant la notícia sobre l'estat de la platja de Cala Millor. Aquest passat mes es varen reunir un grup d'hotelers de l'associació hotelera Badia de Cala Millor amb el batle de Sant Llorenç per tal de trobar una solució, varen arribar a l'acord de pressionar les institucions per tal que es prenguin mesures a la platja.

El primer pas serà contactar amb l'UIB amb la finalitat de realitzar un estudi biològic sobre la seva problemàtica; després les actuacions s'encaminaran cap a la Demarcació de Costes perquè intenti aturar la desaparició de l'arena. També es pressionarà la conselleria de Medi Ambient del Govern.

Els hotelers de Cala Millor han rebut nombroses queixes dels turistes i davant això no descarten enviar les seves protestes al ministeri de Medi Ambient.

FESTES DEL TURISTA

Ha tornat passar una altra temporada i arriba la tardor a Cala Millor, i amb ella la festa del turista.

La festa del turista fa uns quants anys tenia un gran renom, amb la desfilarada de carrosses al passeig Colom però ara quasibé passa desapercebuda.

Les festes foren molt miagres. En destacam l'actuació de les bandes municipals de Son Servera i Sant Llorenç i també el ball de bot acompanyat de la degustació de productes mallorquins, i balls espanyols amb la seva gastronomia.

Cal esmentar que la festa del turista està coordinada entre l'Ajuntament de Sant Llorenç, el de Son Servera i l'associació hotelera de Cala Millor i així i tot la cosa no acaba de sonar bé, les festes podrien tenir més ressò dins la zona costanera, podrien tenir més participació, actes més originals, i sobretot els organitzadors podrien pensar en els tre-

balladors i engrescar-los de qualque manera. Per exemple un grup de veïnats de Sa Màniga varen organitzar una vetllada amb un sopar i poc de *show*, a veure si així feien enveja a l'altra gent i els turistes es donaven compte que hi havia festes.

SES VERGES

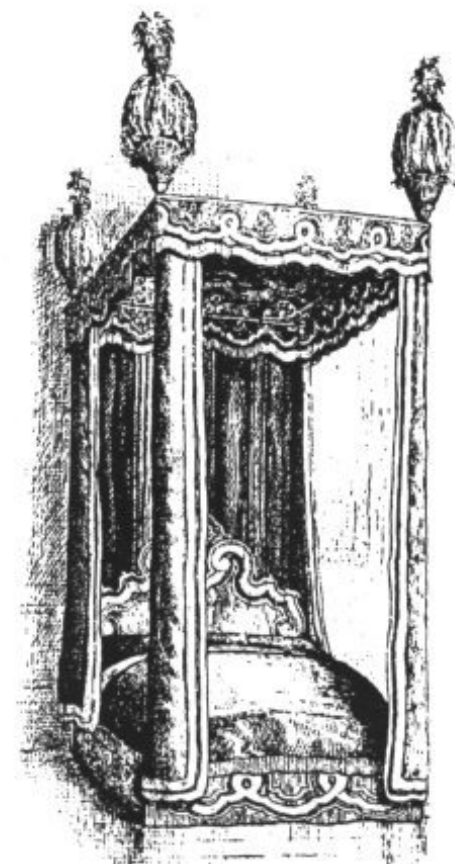

Arribat el temps de collir les magranes (malgrat enguany semblava més el temps de collir albercocs) arribà també el temps de pensar en bullir les patates, posar-les llevat, deixar-les tovar, encalenticir l'oli i fer una bona paellada de bunyols mentre algú ja se n'ha anat escapat a cercar una botelleta de mistela. Si qualcú tengué cantera se n'anà el vespre del dia vint a cantar davall la finestra que tenia ullada.

Els ninets de la nostra escola també volgueren celebrar el dia de les Verges, per això tots els d'educació infantil, dia 20 feren una bona bunyolada i volgueren aprendre alguna cançoneta.

Així mateix els nostres majors tampoc no volgueren deixar perdre una tradició tan nostra i feren una gran paellada de bunyols, que gentilment tengué el gust de pagar la Banca March, les begudes les aportà les 3 Jotas, i si l'any que ve ens conviden a nosaltres ja durem el sucre i la mel.

BODASSA A BARCELONA

-I no deies tu, Patxima, que ara s'usa es plegar-se?

-Sí, però, Colava, ella és "Altesa Reial".

-Però ell juga a futbol amb ses mans...

-Però no te dic jo que ella és "Altesa Reial" i a més son pare l'ha feta "Duquesa de Palma de Mallorca".

-Vols que te digui, Patxima, a mi ses duquesses m'agraden més de brosat, i ja ho vares sentir, que molta de gent se pensava que ara haurien de pagar un altre impost per mantenir-los, ja que les havien fet ducs d'aquí.

-Però no me diguis, que no t'agrada veure per sa tele n'Elena amb aquell capell d'espolsar ametles que li tapava sa cara, a l'infanta Pilar amb sa colflore damunt es cap i sa dona de n'Aznar vestida fent honor an es seu cognom i llavors a s'hora de donar-se el "sí", que ella va fer una capadeta a son pare demanant permis, figura't si

seré teba que em vaig posar a plorar com si hagués estat una filla meva.

-Idò a mi en vengueren ses rialles perquè vaig pensar: figura't si ara son pare li diu que no.

-I ara mos falta casar-ne un. A on tocarà aquest?

-Què vol dir on tocarà, a Sant Llorenç! i te diré es per què, perquè ja que deixaran una plaça que farà mirera, tan sols mos mancava unes noces reials

per acabar d'adecentar es poble, ja que arreglarien es carrers, llevarien es fils de ses façanes i deixarien es poble la mar de guapo.

-Escolta'm una cosa, Colava, i escolta bé, que si es *prinsipe* venia a casar-se aquí, tu series sa primera que aniria a badar tota tirada de *sombrero*.

J.Domenge, M.Febrrer, F.Fullana
N.Jaume, F.Ramon i D.Sánchez

Rectificació

Per un error atribuïble a la redacció, el mes passat posàrem que n'Antònia Genovart, redactora del projecte de remodelació de l'estació, era decoradora, quan en realitat la seva professió és dissenyadora d'interiors.

Pregam disculpin l'error i les molèsties.

Espipellades

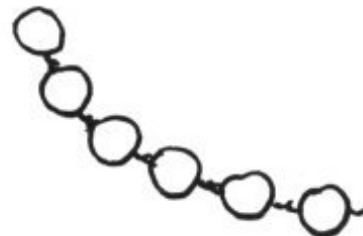

Segons ets entesos, ses bosses -perdó, ses borses- de Tòquio i Joncong varen pegar de morros p'enterra es mateix dia que n'Aznar va agafar ets atapins i se n'hi va anar a veure néixer es sol; per lo vist els va donar tanta tabarra amb lo de *España va bien*, que es pobres orientals no ho pogueren resistir, agafaren un pet de mil dimonis i enviaren en Niquei a porgar fum.

Diuen que en Daujons ja els duu per corbata pensant en so dia que deicideixi anar a donar lliçons a Niuiorc.

Degut a s'alt component agrari de ses seves narracions, es pagesos mallorquins han convocat un concurs d'investigació amb so nom d'en Salvador Galmés, es capellà Capirró. És una idea que mos agrada molt perquè d'aquesta manera es nom d'es nostro paísà serà encara més conegut arreu de Mallorca.

Però mos agradaria més si sa iniciativa hagués sortit d'es nostro Ajuntament, que fa alguns anys es va engrescar amb un concurs de narracions curtes que poc temps després va acabar com el rosari de l'aurora.

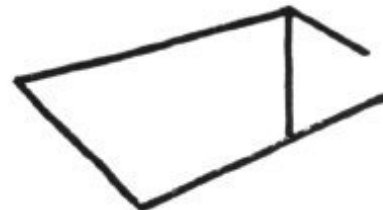
A una revista de sa conselleria d'Acció Social d'es Consell Insular hi ha un reportatge sobre es serveis que ofereix es nostro Ajuntament. I com que ara s'usen ses sigles i noltros volem estar a la moda, poc més o manco s'estructura és sa següent:

Dins s'ASC hi ha s'SMOE i es SSM, que estan molt lligats (en sentit laboral, s'entén). Es primer col.labora sovint amb s'EPS, que depèn d'es CIM, i es segons ho fan amb ses CFMSC i ASPACOM. Aquests darrers disposen d'una TS i una TF que duen a terme quatre grans projectes: es SAD, es SIO, es CS i es P. Per acabar, s'SMOE i es SSM disposen d'es SIJ.

I jo dic: SMVTECASMP!

Hi ha un llorenç que fa feina a sa branca de sa construcció que diu que cada vegada que passa per ses obres de sa plaça s'ànima li cau an es peus, quan veu que a sa casa de ca'n Pedro Comare aprofiten tot lo que poden es soterrani i es de s'Ajuntament, que ja tenien es clot fet, l'han omplit d'escombraries.

Diu que no pareix ver que hagin tudat tants de dobbers i tant d'espai. I no és s'únic.

És ben ver que es nostro Ajuntament no té cap d'allà a s'hora de fer barrines: tant li és llogar s'antiga vicaria per construir-hi un local p'es jubilats, com s'Auditori a s'associació hotelera, com s'estació a ses institucions autonòmiques.

I si fèiem una vaca i llogàvem s'Ajuntament?

Josep Cortès

Antigament avui era dia de treva; així, quan s'esqueia en guerra, es deturava la brega i els combatents deposaven les armes per celebrar la festa.

La festa de Tots-sants sembla que havia adquirit més importància entre els pobles celtes que entre els llatins, i que té més aviat sentit ramader que agrícola, puix que pels pobles nòrdics és quan encorralen el bestiar després d'haver passat tota l'estiuada pasturant per la muntanya. Aquest moment del calendari marcava, doncs, una fita entre els vells pobles pastors, que donava lloc a cultes i ritus que s'han confós amb el culte col·lectiu als avantpassats i als difunts.

Arreu de Catalunya són propis d'aquest dia dos menjars especials: les castanyes torrades i uns tipus de pastissets que reben el nom de panellets. A Menorca els feien amb mel i mantega, tenien forma de difunt amortallat i només en menjaven els infants. Per Mallorca, en lloc de panellets, se solen fer bunyols, i hi ha qui creu que s'han de fer obligatòriament amb oli novell.

El costum de visitar els difunts és d'origen romà i per això és comú a les cultures influïdes per l'antiga Roma. El cristianisme el va adoptar. Antigament, però, aquestes visites es feien en les èpoques de les collites i el cristianisme tractà de traslladar-les a les festes dels sants patrons o festes majors derivades i continuadores de les de la collita. El costum de portar flors a les tombes dels difunts per aquesta diada és relativament modern; no fa pas gaire més d'un segle que va iniciar-se.

És creença molt general que avui al punt de migdia, els difunts que fa poc temps que ho són surten del Purgatori per anar a conèixer unes hores en companyia dels seus familiars, i llurs ànimes invisibles i imperceptibles es presenten a la casa on vivien, per fer vida amb els seus. Si veuen llurs familiars tristos i condolguets per la seva pèrdua, senten un gran bé i en tornar al Purgatori són rellevats de la pena i lliurats cap a la Glòria; però si, al contrari, no

guarden d'ells record compungit i es lliuren a l'alegria i els tenen en oblit, han de restar altra vegada al Purgatori, en espera d'un altre any o una altra circumstància que els en tregui. Responent a aquesta creença, és costum molt estès que, durant els tres o quatre anys següents al traspàs d'un familiar, la nit de Tots-sants i el dia dels Morts hom pari llit perquè la seva ànima vagi a reposar-hi. Sembla que antigament, a Barcelona, fins se li havia deixat lloc a taula, on hom posava un plat en el qual eren servides les viandes com si realment l'ànima del difunt prengués part en l'àpat.

La creença que les ànimes dels difunts surten de llurs tombes i tornen a casa seva és universal; ja la tenien els egipcis i d'ells va passar als vells pobles mediterranis, des d'on es degué estendre pels pobles del nord. Per tal de fer-los llum en llur camí, tant quan tornaven a casa com quan se'n anaven a l'eternitat, durant tota aquesta nit es posaven llums a la part exterior de les cases. Els llums que hom encén damunt les tombes en tal dia com avui, a més del sacrifici ofert a les animetes dels traspassats, podia anar destinat a fer-los trobar el camí.

Des d'entrada de fosc, les campanes de totes les esglésies de la ciutat deixaven oir continuament el toc de difunts, anunciant la festa litúrgica i la

celebració de les vespres. El so planyivol de les campanes donava una sensació tètrica a la ciutat i convidava al recolliment familiar a la vora del foc. A Mallorca l'església convidava els campaners a menjar bunyols i sopes mallorquines. L'àpat es feia al campanar mateix, entre el repic de les campanes.

Hom creu que mentre toquen les campanes dels difunts hom no pot mirar-se per res al mirall, perquè el qui ho fa es torna calavera. Es conten diversos casos de dones que s'hi han mirat i al moment s'han convertit en esquelets, amb no poc esglai dels familiars.

Per aquests dies a Mallorca feien uns rosaris amb fruites confitades en comptes de grans. Per creu hi posaven un gran cor fet de codonyat o una creu de xocolata molt grossa. Aquests rosaris, que resultaven de mida enorme, a proporció dels grans que els formaven, eren destinats a la mainada, que se'ls menjava amb avidesa.

Segons la veu popular, avui no és la festa de tots els sants que hi ha al cel, sinó de tots els que no tenen dia fixat per a la celebració de la seva festa, i que, per tant, no es troben al calendari. Tal és el cas d'alguns sant catalans de nació i de tradició: sant Baldiri, criat de santa Fe, que moriren cremats a la foguera enmig de la plaça per no haver volgut abraçar la llei de Mahoma; sant Hoïsme, pirata de professió que, peneït, fundà una ermita on visqué lliurat a l'oració; sant Bernat de Cabrera, mercenari, advocat dels naufrags i navegants en perill; el Servent de Déu Tomàs Carnisser, frare dominicleidatà, gran predicador i miracler que tenia el do de guarir ossos trencats i ferides greus només beneint-les; sant Sergi, el primer monjo del nostre país de què hom té notícia; sant Invent i sant Victor, màrtirs; el Venerable fra Anton Vicenç Domènec, al qual incocaven contra el mal de cap i la migranya, etc.

Les ànimes de l'infern, segons la capçalera d'un romanç de la primera meitat del segle XIX.

Del Costumari català de Joan Amades

Les competències d'educació: the neverending story

Les negociacions per aconseguir les competències d'educació sembla que no acabaran mai. Una vegada més, la capacitat negociadora del Govern Balear torna a posar-se en evidència. Ja hem perdut el compte dels anys que fa que ens prometen el traspàs imminent d'aquestes competències. Unes competències que encara ens neguen i que ens condemnem a ser l'única Comunitat Autònoma de l'estat espanyol amb una altra llengua oficial a més del castellà, que no gestiona l'àrea d'educació no universitària.

De cada vegada és més sòlida la sospita que el Govern central ens tornarà a passar amb cançons. Des del Govern Balear, s'apunta que el traspàs es podria endarrerir un any. El conseller d'Educació i Cultura, Manuel Ferrer, s'abriga abans de ploure i justifica la ineficàcia del seu departament dient que les Balears no es conformen amb una dotació econòmica de 35.000 milions de pessetes per a Educació. Des de quan a Madrid escolten els plors i les reivindicacions del Govern Balear? I això que ara, a la Moncloa, despengen l'auricular quan hi telefona l'Honorable President, Jaume Matas.

O anam molt errats, o tot quedarà en no-res. Quedarem sense Competències, amb les repercussions que això tindrà per a la cessió del 30% de l'IRPF, o les haurem d'assumir amb una dotació econòmica ínfima.

No fa molt, l'STEI el Sindicat de Treballadors de l'Ensenyament de les Illes i el PSM presentaren un informe sobre el cost de les transferències d'educació: les xifres són ben clares:

Cada alumne de les Balears rep 84.000 pessetes menys que la mitjana estatal, i segons els càlculs del sindicat majoritari entre els mestres illencs, *la nostra Comunitat necessita entre 55.000 i 60.000 milions de pessetes per garantir la supervivència i la qualitat*

del sistema educatiu. Si el Govern Balear acceptàs un finançament inferior o es conformàs amb l'oferta actual, 35.000 milions de pessetes, podríem dir que hem begut oli i que rebrem una partida inferior a la mitjana que ja destina actualment el ministeri arreu de l'anomenat territori MEC. El PSM tem que darrera aquest procés de *negociació* entre els governs central i autonòmic, s'amaga un desinterès absolut del PP a l'hora de defensar l'ensenyament públic; qui vulgui ensenyament de qualitat que el pagui i qui no el pugui pagar...

Les dades que maneja l'STEI són contundents, i el PSM les valora amb una gran preocupació perquè si no es compleixen els objectius econòmics de la transferència d'educació, ens trobarem en una situació difícilment sostenible i amb el més que possible desmantellament del sistema públic d'ensenyament. Ara com ara, s'han de construir de forma imprescindible 6 centres d'educació secundària arreu de les Balears, si bé la previsió de les necessitats reals que té la nostra Comunitat Autònoma, és de 17 centres, més quatre escoles d'idiomes que s'haurien de repartir entre Palma, Inca, Manacor i Eivissa, amb l'increment de plantilla docent que aquest fet suposaria. No cal dir, que fins ara els criteris que s'han seguit per dotar els municipis d'instituts i d'escoles han estat purament polítics i electorals. Un bon exemple n'és el dèficit existent en els municipis del Pla de Mallorca. Els alumnes d'aquesta mancomunitat s'han de desplaçar enfora dels seus termes per anar a classe.

Tampoc no podem oblidar que les competències d'educació en ser transferides ens permetran fixar un model educatiu propi. Un model que haurà d'incloure la realitat cultural, geogràfica i social de les Balears. En aquest sentit, és especialment important que es destinin esforços, des de l'administració pú-

blica, i recursos econòmics suficients per impulsar i garantir el procés de normalització lingüística en els centres d'ensenyament. Això signifiquen uns 3.000 milions de pessetes d'inversió, una xifra moderada si tenim present que el País Basc en destina 20.000 només a normalització lingüística i 8.000 per a reciclatge de professorat.

Firmar un conveni de finançament, en males condicions, significaria quedar hipotecats de per vida i les conseqüències serien immediates: un ensenyament deficient o s'haurien de treure els doblers d'altres partides del pressupost autonòmic, un fet que no resultaria gens estrany per al nostre executiu emparat per un partit (el PP) tan avesat a tapar forats. No cal dir, però, quines repercussions es deriven de desestabilitzar un pressupost.

Falta saber fins a quin punt preocupa, a la sucursal del Consolat de la Mar, el futur de l'educació dels ciutadans de les Balears. Després de veure i de seguir de prop les desafortunades actuacions del Govern Balear, la conclusió és que el preocupa ben poc.

És impossible oblidar, en aquests moments, altres processos de negociació del Govern Balear amb l'administració central, que també han resultat nefastos. On són els 57.000 milions del conveni de carreteres? Ni s'ha firmat cap conveni, ni tenim els doblers i ja s'apunta la possibilitat que els ciutadans de Balears hagin de pagar peatges a les autopistes. Els nacionalistes de Mallorca lluitarem per evitar que l'Educació també sigui de "peatge".

Res no ens agradaria més que poder felicitar el Govern Balear per haver sabut defensar, per primera vegada, els interessos del nostre poble.

Pere Sampol i Mas
secretari general del PSM
i diputat del Parlament Balear

Elevat consum de territori

La nova autopista consumirà de l'ordre de 400 hectàrees de terreny rústic. A una illa de dimensions reduïdes la conservació del territori hauria d'ésser una prioritat. A més a més suposarà xapar centenars de finques, moltes de les quals quedaran inservibles.

Ocupació de zones agrícoles

Una part molt important dels terrenys que ocuparà la nova autopista constitueixen zones agrícoles de notable valor agronòmic, que aquesta obra destruirà irremediablement.

El comerç dels pobles en sortirà perjudicat

Com ja ha passat en altres casos, la construcció de l'autopista significarà una pèrdua considerable del petit i mitjà comerç dels pobles afectats, i en conseqüència repercutirà negativament en les economies locals.

Greu impacte ambiental i paisatgístic

Una part de la nova via afecta diversos espais naturals, especialment zones de pinar i garriga, que quedaran totalment destruïts. D'altra banda, pel fet d'afectar paratges naturals i rurals ben conservats, generarà un impacte paisatgístic negatiu.

L'autopista en xifres

-El cost de l'autopista supera els 30.000 milions de pessetes.

-Cada quilòmetre ens costarà de l'ordre de 500 milions.

-Cada quilòmetre d'autopista suposa 100.000 m² de territori.

-Una autopista té un cost 10 vegades més gran que una bona carretera de similar longitud.

-Una autopista destrueix 5 vegades més terreny que una carretera.

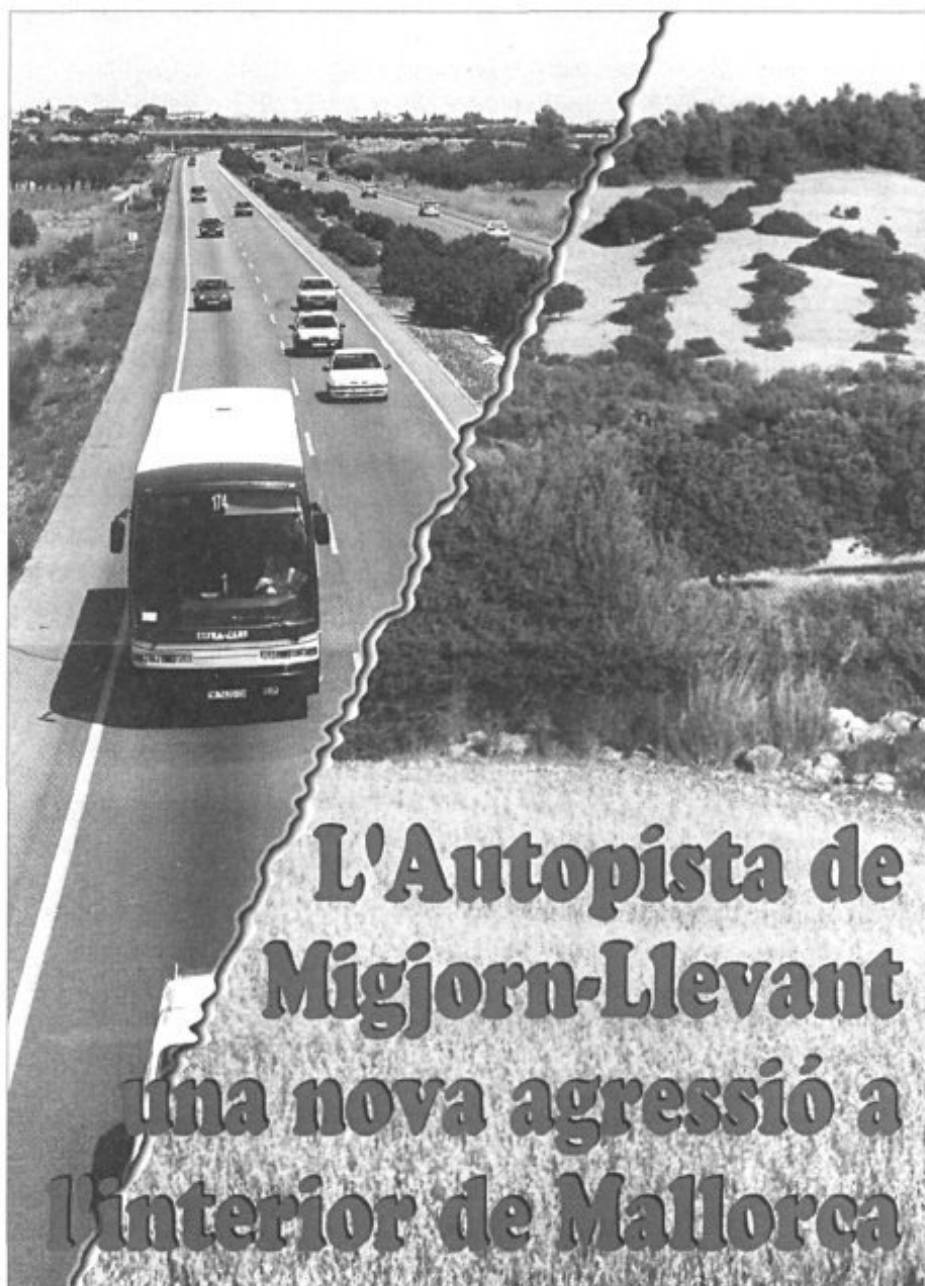
Les propostes alternatives

-La descentralització de determinats serveis i equipaments a fi de fer innecessari davallar a Palma per qualsevol motiu o gestió.

-La millora de la xarxa de carreteres actuals i, especialment, l'actual carretera de Palma a Manacor, que perfectament se podria desdoblir i fer circumval·lacions a qualque poble.

-La incentivació del transport col·lectiu.

-La reobertura i modernització de la línia de tren Palma-Artà.

L'Autopista de Migjorn-Llevant una nova agressió a l'interior de Mallorca

Què es podria construir amb el mateix cost

-Ampliació de la carretera Palma-Manacor	3.800.000.000
-Millora a 10 carreteres secundàries	4.650.000.000
-Reobertura de la línia de tren Inca-Manacor	2.000.000.000
-Reobertura de la línia de tren Manacor-Artà	1.800.000.000
-Una nova línia de tren entre Palma-Aeroport-s'Arenal	2.100.000.000
-Construcció de 4 escoles de secundària	1.880.000.000
-Construcció de 4 escoles de primària	960.000.000
-Construcció de 6 polisportius	3.600.000.000
-Construcció de 5 centres de salut	1.650.000.000
-Construcció d'una planta de triatge i compostatge	1.370.000.000
-Construcció de 4 depuradores	2.400.000.000
-Compra d'espais naturals	1.900.000.000
-Instal·lació de 6 biblioteques	240.000.000

Si es canvia la seu de la Tercera Edat, que sia a millor

Els mitjans de comunicació de Ciutat del passat dia 19 d'octubre es feren ressò de la proposta presentada a l'Ajuntament pel regidor d'Unió Mallorca. La notícia feia referència a una proposta de construir una nova seu per l'Associació de la Tercera Edat de la nostra vila, i al mateix temps donava compte del malestar de l'oposició perquè considerava que Unió Mallorca els havia robat la seva proposta, però la veritat és que una vegada llegida la proposta presentada per una part de l'oposició -ja que no era tota l'oposició- poca cosa tenia que veure amb la que presentava Unió Mallorca.

L'oposició presentava una proposta d'acondicionament de ca s'Escaleta i Unió Mallorca proposava que, aprofitant la reforma de la plaça Nova, es construís una nova seu; per tant, la diferència és ben notable. El problema és que aquesta part de l'oposició que proposava la reforma no havia estudiat massa el tema, ni els costos que aquesta

proposta suposava, si bé pareix que tenien clar que la pagaria el Govern Balear i així ho afirmen a la seva moció presentada a l'Ajuntament.

El problema és que no hi ha cap escrit per part del Govern Balear que avaluï aquesta afirmació i, per tant, no es té cap aval perquè aquesta reforma sigui finançada pel Govern Balear. Per altra banda, si és ver que a nivell de partit hi ha aquest compromís, sembla que seria molt difícil pel Partit Popular no recolzar la proposta presentada per Unió Mallorca, ja que aquesta és notablement més beneficiosa per al col·lectiu de la Tercera Edat.

Per tant, si els grups que presentaren la proposta d'acondicionar ca s'Escaleta per traslladar-hi el col·lectiu dels nostres majors no recolzen la proposta d'Unió Mallorca -o en presenten una altra que millori aquesta- quedarà clar que l'únic que pretenien era penjar-se una medalla a compte de les il·lusions del col·lectiu dels nostres majors.

Unió Mallorca entén que canviar la seu de la Tercera Edat per canviar no té sentit després de les nombroses despeses fetes a l'actual seu des de la seva inauguració a mitjans dels anys vuitanta, per una seu que, encara que es fessin les remodelacions que dema-

nen aquests grups de l'oposició que han presentat la proposta de canvi, no estaria en condicions millors que l'actual.

Per tant crec que en aquest cas la proposta d'Unió Mallorca és una proposta que caldria tenir el suport de tots els grups polítics amb representació municipal, i no plantejar el que qualcú ha dit que, *com que no ho hem presentat noltros, que ho financiï na Maria Antònia Munar*. Crec sincerament que si realment volen el millor per al poble i per als nostres majors han de recolzar la proposta presentada per Unió Mallorca, no tant sols aquí a l'Ajuntament, sinó també a les instàncies superiors. Seria molt desagradable tenir coneixement que aquests grups, per quedar bé davant els seus ciutadans, voten a favor i després fan a Ciutat tot el possible perquè aquesta subvenció no arribi. Naturalment, jo no dubto ni una mica que això no passarà i que tots els grups municipals faran, aquí i a Ciutat, tot el possible perquè la subvenció promesa a la proposta presentada per PP i GELLO sigui una realitat i que les il·lusions dels nostres majors de tenir una seu millor siguin una realitat.

Ignasi Umbert i Roig
del Comitè d'Unió Mallorca

La proposta d'Unió Mallorca

Senyor batlle, senyors regidors:

Assabentat a través dels mitjans de comunicació de la proposta dels grups PP i GELLO, que formen part d'aquesta Corporació, de sol·licitar el trasllat de la seu social de l'anomenada Tercera Edat, actualment ubicada al carrer Rector Pascual, a la casa anomenada ca s'Escaleta, ubicada, aquesta, al carrer Major i propietat de l'Ajuntament i actualment seu del Servei d'Orientació Educativa (SMOE) i altres serveis municipals.

Davant aquesta proposta Unió Mallorca considera que no és acceptable en cap manera aquest canvi d'ubicació, ja que entenem que canviar per canviar no és la solució idònia per l'associació de l'anomenada Tercera Edat, ja que les actuals condicions arquitectòniques i de distribució de les diferents sales de ca s'Escaleta no són les adequades per ésser seu d'un

col·lectiu tan important com és el dels nostres majors.

Per això Unió Mallorca proposa al Ple d'aquesta Corporació que se sol·liciti al Govern Balear el finançament necessari per construir una nova seu per l'associació de la Tercera Edat, que s'ha d'ubicar a la part de darrera de ca s'Escaleta, tenint en compte i aprofitant l'actual reconversió de la plaça Nova, i que la façana d'aquest nou local que es farà doni a la nova plaça i, també que es tenguin en compte la necessitat que aquesta façana tenguin amples finestres a fi que aquesta nova seu disposi de llum natural abastament i d'una ampla visió de la plaça.

Per això sol·licitam que es construeixi una segona planta a l'edifici que es farà darrera ca s'Escaleta, vist que la fonamentació de l'obra ja preveu aquesta possibilitat, i que aquest es destini a nova seu per la Tercera Edat.

En el cas que el Govern Balear financiï aquesta nova

(Ve de la pàg. anterior)

seu de la Tercera Edat, com pareix que s'ha donat a entendre a través del comunicat emès pels grups membres d'aquesta Corporació abans esmentats, que així seria i una vegada fet el trasllat d'aquest col·lectiu a la nova seu., Unió Mallorquina proposa que l'actual seu de l'SMOE a ca s'Escaleta, es traslladi a l'immoble municipal del carrer Rector Pascual.

Aquesta proposta queda subjecta a què el Govern Balear accepti finançar el projecte amb la seva totalitat -o almanco en un percentatge superior al 75%-, tal com han donat a entendre que així ho faria per part dels grups PP i GELLO en el seu comunicat als mitjans de comunicació.

Per tot el que he exposat vos sol·licit el vostre recolzament i deman a aquesta Corporació que aprovi aquesta proposta que des d'Unió Mallorquina creim que és la més adequada per donar solució a les legítimes aspiracions d'un col·lectiu tan important com és el dels nostres majors.

Moltes Gràcies

Miquel Jaume Soler

La proposta del PP i Gello

Mateu Domenge i Guillem Llull, del Partit Popular i Miquel Vaquer, de Gent Llorencina, regidors de l'Ajuntament de Sant Llorenç, proposen la següent moció:

Que avui a 29 de setembre de 1997 ens satisfà el veure començades les obres de reforma i ampliació de la plaça Nova i pensant sempre en el benestar i l'aprofitament de la majoria de les persones, començant pels més joves, amb els majors i els que pertanyen a la tercera edat.

I perquè també pensam que lo qual suposaria per part de moltes persones una gran satisfacció, proposam al Sr. Batle que sia inclosa en el primer Plenari que se celebri per la seva discussió i si cal sia aprovada la reforma i acondicionament de la casa de s'Escaleta per tal que sia convertida en Centre de la Tercera Edat, que en aquests moments està ubicat al carrer del Rector Pasqual.

El cost de l'esmentada obra, realitzats els tràmits pertinents, seria finançat a càrrec del Govern Balear durant l'any 1998. Segons el nostre parer això fa que aquesta reforma es pugui realitzar en el mateix temps de les obres de reforma de la plaça Nova.

C A M P S A

**AMB TOTA LA GAMMA DE CARBURANTS DEL MERCAT
TARGETES DE CRÈDIT I DE SOLRED**

CRA DE PALMA A ARTÀ KM 55 * SANT LLORENÇ DES CARDASSAR

Excavacions i desmuntaments Germans Díaz Sánchez C.B.

Toni
811445
939 468320

Paco
586576
939 468321

S'Estepar, 25 * Cala Millor

Miquel Costa i Llobera

14 (226)

en el 75è aniversari de la seva mort

VIDA

Miquel Costa i Llobera (Pollença 1854 -Palma 1922) és, juntament amb Joan Alcover, el poeta que fou considerat durant molt temps màxim exponent de la poesia catalana a Mallorca. Les generacions posteriors es formaren dins el mestratge d'ambdós escriptors i conformaren allò que s'ha anomenat l'Escola Mallorquina. De família benestant de terratinents pollencins - propietaris de Formentor, a més d'altres finques importants - cursa el batxillerat a l'Institut de

Palma, on rep la influència de Josep Lluís Pons i Gallarza. Comença la carrera de dret a Barcelona (1872 - 1875), però una profunda crisi religiosa li fa interrompre els estudis. Torna a Mallorca on porta el tipus de vida que correspon a la seva situació acomodada. De vocació sacerdotal tardana, als 31 anys decideix anar a Roma per tal d'estudiar teologia a la Universitat Gregoriana. És ordenat de prevere el 1888, als 34 anys, i torna a

Mallorca el 1890. Guanya una canongia pontifícia a la Seu de Mallorca el 1909 i és nomenat professor del Seminari Conciliar de Palma. Absorbit per les tasques pròpies del seu ministeri, dins els darrers anys decreix la seva dedicació a la literatura. Amb la mort del germà Martí (1918) i del pare (1919), s'accentua la seva esterilitat literària. Morí en el convent de les Tereses de Palma, d'un infart, mentre predicava el panegíric de santa Teresa.

OBRA

De gran precocitat literària, als 21 anys ja havia escrit la seva composició més aplaudida, *El pi de Formentor*. Passà per diverses vacil·lacions lingüístiques que motivaren l'alternància de la llengua catalana amb la castellana. Fou nomenat Mestre en Gai Saber a Sant Martí de Canigó el 1902. *El pi de Formentor* figura en el seu primer volum publicat, *Poesies* (1885), al qual seguí *De l'agre de la terra* (1897). Té també una incursió en el domini de la prosa amb *Tradicions i fantasies* (1903).

Amb *Horacianes* (1906), llibre que conté l'admirable oda *Als joves*, assoleix el punt màxim de la seva producció i fa una importantíssima aportació a la literatura catalana. El llibre, escandit en metres clàssics d'una rotunditat colpidora, mostra una clara voluntat de portar el món clàssic grec i llatí

a la poesia autòctona. Aquests versos es defineixen per una gran contenció i són la gran aportació mallorquina al moviment noucentista català.

El 1907 publica una segona versió, ampliada, de *Poesies* i viatja per orient i Terra Santa. Fruit d'aquest viatge serà un nou llibre, *Visions de la Palestina* (1908), on malda per portar el versicle bíblic a la llengua catalana. La resta de la seva producció en català són obres pietoses i poemes de circumstàncies. També és important, però, la tasca teòrica continguda en la conferència de 1904 *La forma poètica*, pronunciada a l'Ateneu Barcelonès.

Josep M. Llopart ha aplicat a la poesia de Costa tres substantius que la defineixen: bellesa, elegància i reserva. Publicà també un volum de poesia castellana, *Líricas* i un llarg poema d'inspiració modernista, *La deixa del geni grec*.

Als joves (fragment)

L'art veritable és sa, gallard i noble,
tal com Apol·lo amb cítara
i amb sageta potent. Té la bellesa,
la joventut de l'ànima,
la claredat, l'ardida força, l'hàbil
maneig de fibra harmònica,
i l'arc terrible del bon dret que mata
la serp del fang malèfica.

Tal vos somriga l'ideal, oh joves,
unint el seny amb l'impetu,
i amb gran serenitat, que és la divisa
de la potència màxima.
Ah! Els forts vénen de forts. Alçau l'emblema
de l'avior llegendària,
que cada poble sols ateny son astre
seguint per la seva òrbita.

Siau qui sou; mes no atiant vells odis
de raça, ni amb emfàtiques
declamacions lloant tot lo que és vostre,
fins les mateixes úlceres...

Siau qui sou; mes no us tanqueu, ombrívols,
dins una llar històrica
sens horitzons. Volau sobre les terres
enfora, amunt, com l'àguila!
Ella ama el niu de les materns roques,
però amb gran vol arranca-s'hi
i, travessant mil horitzons, domina
espais de llum esplèndida.
Per planes, mars, abismes i muntanyes,
amb vista potentíssima,
tantost afina desitjada presa,
impetuosa llança-s'hi
de la regió del llamp. Mes no trasmuda
d'essència l'au indòmita.
Ans bé, de tot lo que trescant aferra,
gustant-ne fibres íntimes,
se n'assimila la potència, i torna
cap a son niu més àguila.

El pi de Formentor

Electus ut cedri.

Mon cor estima un arbre: més vell que l'olivera
més poderós que el roure, més verd que el taronger,
conserva de ses fulles l'eterna primavera
i lluita amb les ventades que atupen la ribera,
com un gegant guerrer.

No guaita per ses fulles la flor enamorada;
no va la fontanella ses ombres a besar;
mes Déu ungi d'aromes sa testa consagrada
i li donà per trono l'esquerpa serralada,
per font la immensa mar.

Quan lluny, damunt les ones, renaix la llum divina,
no canta per ses branques l'aucell que encativam;
lo crit sublim escolta de l'àguila marina,
o del voltor que puja sent l'ala gegantina
remoure son fullam.

Del llim d'aquesta terra sa vida no sustenta;
revincla per les roques sa poderosa rel.
Té pluges i rosades, i vents, i llum ardenta,
i, com un vell profeta, rep vida i s'alimenta
de les amors del cel.

Arbre sublim! Del geni n'és ell la viva imatge;
domina les altures i aguaita l'infinit;
per ell la terra és dura, mes besa son ramatge
lo cel que l'enamora, i té el llamp i l'oratge
per glòria i per delit.

Oh sí: que quan a lloure bramulen les ventades
i sembla entre l'escuma que tombi lo penyal,
llavors ell riu i canta més fort que les onades,
i triomfador espolsa damunt les nuvolades
sa cabellera real.

Arbre, mon cor t'enveja. Sobre la terra impura,
com a penyora santa, durè jo el teu record.
Lluitar constant i vèncer, regnar sobre l'altura
i alimentar-se i viure de cel i de llum pura...,
oh vidal noble sort!

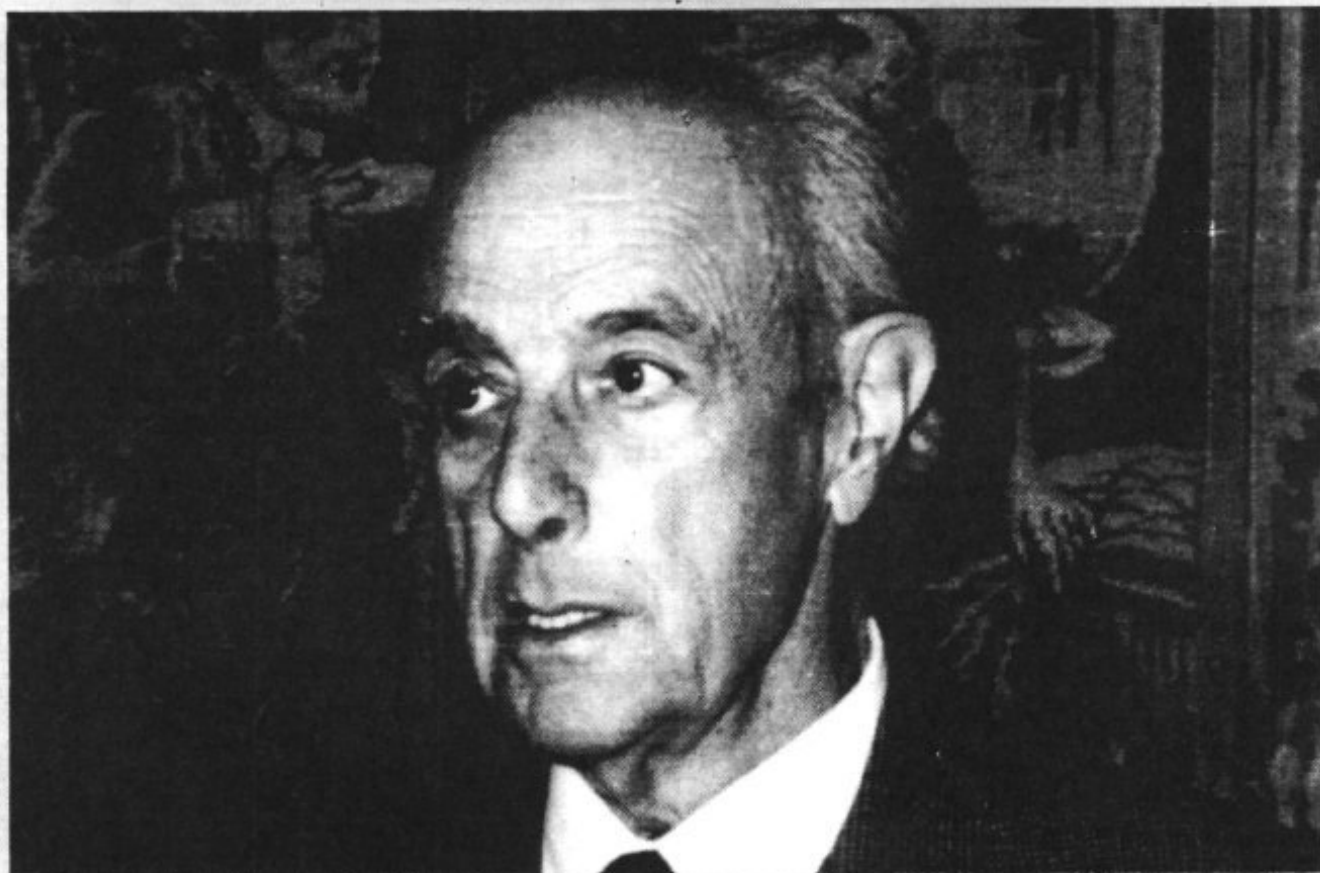
Amunt, ànima forta! Traspassa la boirada
i arrela dins l'altura com l'arbre dels penyals.
Veuràs caure a tes plantes la mar del món irada,
i tes cançons valentes niran per la ventada
com l'au dels temporals.

**Consell
de Mallorca**
Cultura i Patrimoni Històric

Llorenç Villalonga

en el centenari del seu naixement

(Palma 1897 - 1980)

VIDA

Llorenç Villalonga (Palma 1897 - 1980), important novel·lista mallorquí, de qui enguany se celebra el centenari del naixement, mostra, dins el seu procés creatiu, uns inicis propers a Anatole France i prest es consolidarà dins una estètica proustiana. El sedueix la troballa de Proust que diu que no hi ha més paradisos que els paradisos perduts. Una activitat periodística, vasta i constant, el fa col·laborar com a articulista a *El Día*, *Baleares*, *El Correo Catalán*, *Destino*, etc. A diverses publicacions immortalitza el pseudònim Dhey, emprat també per signar algunes novel·les. La seva projecció novel·lística s'inicia amb *Mort de dama*

(1931), on contempla a la llum suau de l'humor o amb pinzellada més agra d'esperpent i sàtira, el procés de decadència de la societat mallorquina. Després, assumeix la direcció literària de *Brisas* (1934-1936), revista il·lustrada que fou decapitada per la Guerra Civil. S'enlluerna transitòriament amb el pensament feixista però, abans d'acabar la guerra, es tanca dins un exili interior del qual només surt després de la Segona Guerra Mundial.

La seva vasta producció abasta quinze novel·les, cinc llibres de relats i cinc volums de teatre. Una obra marcada per la reflexió continuada sobre el procés de decadència de la civilització

occidental. Entre les seves obres més importants cal esmentar: *Bearn* (1956), *L'hereva de donya Obdúlia* (1964), *Desbarats* (1965), la quasi autobiografia *Falses memòries de Salvador Orlan* (1967) i *El misantrop* (1972). Va obtenir alguns premis literaris: el Ciutat de Palma de Novel·la, el Premi Nacional de la Crítica, el Premi Nacional Narcís Oller i el Premi Josep Pla.

Bearn, la seva millor obra, s'ha traduït a moltes llengües i té versions en italià, hongarès, francès, anglès, noruec, alemany, neerlandès, xinès, vietnamita i en alfabet Braille.

Bearn (fragment)

La bellesa és una força tràgica. El paganisme pretén que és l'alegria de la vida. Per a mi representa la tristesa. El Renaixement situava la intensitat del plaer artístic per damunt totes les coses. Quina aberració, amic! Els antics ens han deixat gracioses escultures d'animals, xots innocents, nobles cavalls i vaques pacífiques. En sortir de visitar la fauna que es conserva al Museu Vaticà us senti l'ànima lleugera com després d'un bany

de puresa. Els artistes que crearen tan belles escultures no pretenien treure les coses de lloc ni actuar damunt la nostra sensibilitat d'una manera desmesurada. Ells, sí, foren uns vertaders clàssics. El desassossec i el pecat comencen amb l'entronització de l'humanisme. S'ha dit que l'art tot ho ennobleix, però com més artística, com més delicada sigui la representació de la bellesa femenina, amb més intensitat

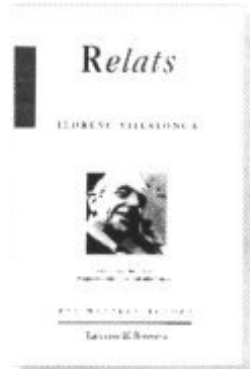
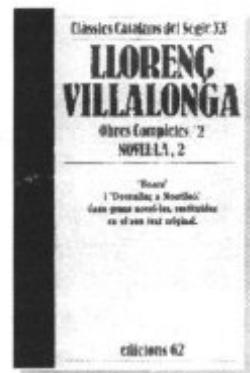
parlarà als sentits de l'home. La dona amable i modesta, convenientment vestida, encara que perillosa, pot ésser també una nota pura i consoladora. La dona divinitzada, la Venus, constitueix un sacrilegi. Els qui afirmen que l'art és sempre pur són o hipòcrites o retòrics sense sensibilitat. L'art és de vegades una embriaguesa. Les temptacions de sant Antoni, les de Pafnuci, són plenes de bellesa; Lucífer era bellíssim

De la Introducció de Mort de dama

"El barri és venerable, noble i silenciós, amb carrers estrets i cases amples, que semblen deshabitades. Entre les volades dels casals, el cel fa vibrar el seu blau lluminós com una llançada. L'herba creix entre les juntes de les pedres, amples com a lloses. Rompen el silenci, de tard en tard, remors de campanes.

Pel barri, no hi passa ningú. "Els veritables habitants d'aquests carrers són els gats", ha dit Santiago Rusiñol. Mallorca és un país privilegiat per als éssers gatescos. El gat exigeix silenci, ordre i netedat, com un filòsof escolàstic: els renous del món no el deixarien meditar. Els gats i els canonges guarden analogies. Així han triat el mateix barri. L'aristocràcia, la burgesia, també anhelan reposar. L'escenari és apropiat. No descriuré una vegada més com és una antiga casa mallorquina; poc més o menys, igual que una lleonesa o catalana. Bells quadres en el quals, de sobte, no es veu què hi ha pintat; cadires de repòs i llits barrocs, amb cortinatges de domàs. Aquests llits tenen molts de matalassos: s'hi dorm molt bé. A l'altre cap de la ciutat, als

afores, pel Terreno, per Gènova, s'hi belluga un món colonial, compost de pintors, turistes i senyores que fumen. Són gentes estranyes, que es banyen a l'hivern i viuen d'esquena a la religió. Fabriquen *cocktails* endiablats. Donen balls i tes. El barri antic fingeix ignorar-ho. Sense valor ni desigs per declarar-los batalla, opta per declarar-los inexistents. "Creis, Monsenyor, que el mes que ve serem a França, restablerts en els nostres privilegis?", demanava, per allà el 1792, un vell prelat a un company d'emigració. I replicava l'altre, prenent un pols de rapè: "Monsenyor, no hi veig cap inconvenient." Alguna senyoreta indígena, en els tes quasi litúrgics del casino, demana ja *cocktails* de ginebra i vermut. Dues, al carnaval, s'atrevien a encendre una cigarreta. L'aire està carregat de presagis... Però el barri antic no se n'adona. A les platges estava privat que els homes passassin a la part de les senyores. Les americanes escamotetgen aquesta llei passant elles a la part dels homes. Tal volta qualche mallorquina exaltada les imita. Però el barri antic no se n'adona."

**Consell
de Mallorca**
Cultura i Patrimoni Històric

Qui és, què fa, com actua l'associació hotelera Badia de Cala Millor?

L'associació hotelera Badia de Cala Millor és una de les associacions del nostre municipi més actives, consolidades i amb més pes per fer presència a favor dels interessos que defensa. Per conèixer més a fons l'associació, pionera en molts temes com el de la promoció, parlarem amb el seu gerent, el llorenç Ignasi Umbert.

Qui és qui

President: Pedro Cañellas Ramis

Vice-president: Gabriel Tous Vives

Secretari: Juan Tudela

Responsable de promoció: Antonio Roig

Tresoreria: José Fuster

Gerència: Ignasi Umbert

Estan registrats 53 allotjaments turístics en l'associació hotelera Badia de Cala Millor, dels quals hi ha: 1 hotel *****, 3 hotels ****, 18 hotels ***, 3 hotels **, 5 hotels *, 7 apartaments ***, 13 apartaments turístics i 3 hostals.

Unió i força

Associació és unió i aquesta unió dona força. L'associació hotelera cerca fer-ne principalment en aquests camps:

- * Representació i defensa dels interessos dels associats.

- * Promoció i gestió.

- * Recerca de solucions i negociació de millores a la zona directament amb l'administració.

- * Assessorament i canalització d'informacions d'interès general per als associats, marc legal, normativa d'allotjament i propostes diverses.

Activitats programades actualment de forma regular al llarg de l'any

- * Festa del turista

- * Actuacions diverses a places de Cala Millor

- * Etapa de la Challenge Volta a Mallorca

- * Regata de globus aerostàtics

- * Esdeveniments esportius: torneig de tennis ATP, Skins Game

- * Edició de fullets, guies, plànols...

- * Assistència a fires turístiques

- * Col·laboració a esdeveniments

L'associació hotelera Badia de Cala Millor, juntament amb les 22 associacions hoteleres que existeixen a Mallorca, s'organitza a través de la Federació Empresarial Hotelera de Mallorca; les d'Espanya formen ZON-TUR, associació espanyola de zones turístiques, que funciona a nivell estatal.

Finançament

- * Quotes

- * Subvencions i ajuts de les diferents administracions

Creació de l'associació

Els primers propietaris que construïren hotels a Cala Millor ja intuïren l'avantatge d'unir-se per aconseguir els seus objectius i així sorgí UNEMHOS; més tard volgueren plasmar aquesta unió dins un nou marc jurídic per tal d'obrir-se també a noves possibilitats.

El maig de 1977 es convocaren tots els hotelers de la badia de Cala Millor i la nova associació hotelera de la Badia quedà constituïda per assemblea general, complint enguany el seu 20è aniversari.

L'associació ha jugat un paper important en la resolució de temes com la depuració de les aigües residuals, la conscienciació sobre la neteja i el manteniment de la zona, ha fet pressió perquè es millorés la seguretat ciutadana, els serveis públics de correus i ensenyament, l'acondicionament de les parades dels serveis públics, la formació de treballadors, l'organització de cicles musicals, exposicions, etc... De totes aquestes accions i de tots els esdeveniments que programa, organitza i realitza l'associació volem saber més del referent a la promoció i comercialització de la nostra costa.

Promoció i comercialització de Cala Millor

Com es ven Cala Millor en conjunt actualment?

Cala Millor és un producte molt ben acceptat en aquests moments dins tot el que és el mercat centreeuropeu, com també ho és el conjunt de les Balears. La seguretat, el clima, el preu i també la proximitat geogràfica fan que Cala Millor sigui un dels primers destins turístics d'Europa.

Té algun tret diferencial de la resta de destinacions de les illes que

pugui actuar d'atractiu per escollir-la en lloc d'un altre indret de l'illa? Alcúdia, per exemple, a més de l'oferta comuna a totes les zones de l'illa fa feina per ser un destí que ofereix natura, ecoturisme, excursions, ecohotels, promocionant-se amb el parc natural de l'Albufera. Pensa que Cala Millor ofereix alguna cosa per ser escollida entre les diferents zones de l'illa?

La planta hotelera és una de les millors de Mallorca, la majoria d'hotels són de 3*** o més, i els més antics s'han acollit a plans de modernització.

Així com la zona d'Alcúdia es promociona com a destí ecològic, nosaltres des de l'associació treballam per dur activitats de qualitat a la nostra zona, com són esdeveniments esportius de ressò internacional: enguany el torneig de golf, i el torneig de tennis ATP. També hem impulsat el projecte de l'auditori de sa Màniga.

No es concentra tot l'esforç en promocionar un aspecte de la zona sinó totes les possibilitats que dona.

De quina forma es fa aquesta promoció?

Hi ha dos camins diferents: la publicitat directa, edició de fullets i distribució de material publicitari, camisetes, mapes, clauers, etc... També aquí situàrem l'assistència a fires turístiques (enguany FITUR, ITB, WTM Londres, Leipzig, Frankfurt, Bilbao). Hi acudim generalment amb un stand propi.

De forma indirecta realitzam les diferents activitats abans esmentades: regata de globus, etapa Challenge, torneig de golf i altres...

Es té en compte la resta del municipi a l'hora de la confecció de fullets, com el folklore de la zona, conjunts de restes arqueològiques...?

No, ens centram en el nucli costaner i en la idea de sol, platja i serveis. És difícil mostrar els jaciments arqueològics i despertar-ne l'interès entre els clients que té Cala Millor, i el mateix passa amb les poblacions de Sant Llorenç, Son Servera o Son Carrió. Són aspectes importants per nosaltres, però no desperten l'interès del visitant mig que passa deu dies a Cala Millor.

És aquest el turisme que volem? No s'ha pensat en propostes per atreure el turisme cultural, de congressos, esportiu... a més de l'actual turisme de sol i platja?

S'ha pensat i provat l'experiència de concerts a l'hivern als hotels, de fer exposicions de pintura, crear certàmens fotogràfics, etc. a Cala Millor i no funcionen, no hi participen els turistes. Feim feina en una guia de passeig. Hem de pensar que no comptam amb recursos per fer grans esdeveniments culturals que per ells mateixos atraguessin un cert tipus de turisme, ni comptam amb doblers suficients. Sense cap dubte que diversificar les ofertes de possibles activitats a Cala Millor és un objectiu de l'associació i que no resulta gens fàcil. A la pregunta de si és aquest el turisme que volem, és el que tenim, feim feina per conservar-lo i millorar-lo. L'excés d'oferta de places fa que venir a les Illes Balears sigui molt fàcil i assequible per tothom ara per ara és difícil tenir el que volem, zones verges desmassificació,

desestacionalització de la temporada, preus més alts, més avantatges per a l'hotelier front al TTOO. La realitat tanmateix és que cada cop hi ha més places turístiques, fet que no fa més que contribuir a la baixa dels preus.

Quina és la situació a l'hora d'establir preus de l'hotelier i del tour operador? Pot l'associació intervenir d'alguna forma per a una política de preus conjunta per a la zona que representa?

Ni la nostra associació ni cap altra pot intervenir per establir una política de preus conjunta per a una zona i està penalitzat per llei el fer-ho.

A l'hora de la negociació del preu al qual es vendran les estades a l'hotel, l'hotelier està molt condicionat al que ofereix el Tour Operador i si no accepta pot quedar-se sense el contracte de venda. Els TTOO tenen moltes més places on poder comprar.

Els TTOO tenen el doble joc de demanar una millora i no massificació de les zones existents, però a la vegada els convé que es donin aquests fenòmens per qüestions econòmiques òbvies.

L'associació està fent feina per millorar el camp legal de negociació dels contactes hotel-agència, amb les associacions a les quals pertany, però el mercat dins el qual treballam està força dominat per les agències de viatges majoristes que són les que creen els viatges als diferents destins. Des dels anys 60 es treballa depenent dels TTOO i aquesta és la nostra situació actual.

Isabel Llodrà i Rafel Umbert

Tot per tu

Novetats tardor '97

- Alfa-hidroxiàcids (AHA)
Renova la pell i difumina les taques i les rües
- Presentació dels nous productes de fruites i ecològics

Carrer de Sant Llorenç, 47 Tel. 838255

Centre Coordinador de Biblioteques

Biblioteca municipal Mossèn Salvador Galmés

Novetats tardor '97

0 Generalitats

* Grau/Gabaldón

Una aproximació al treball científic

* Tous/Colom/Flaquer/Sureda

La biblioteca municipal: guia de visita

* TREMCAT

Diccionari de neologismes

* J.M. Escolà

Diccionari de llatínismes i expressions clàssiques

* Enciclopèdia catalana

Anuari 1996

1 Filosofia

* Cortina/Martínez

Ètica

* José Guardia

Todo sobre la drogadicción

2 Religió/Teologia

* Francine Culdaud

El nacimiento del Cristianismo y el gnosticismo. Propuestas.

* Pepe Rodríguez

Las sectas hoy y aquí

3 Ciències socials

* Natalia López Torroja

La feina de buscar feina

* Escartín/Serrano

La dona en la Mallorca contemporània

* Antoni Gili

Aportació al cançoner popular de Mallorca

5 Ciències pures

* J.M. Brotons

Guia de passeig del parc natural de Mondragó

* Pep Coll Montserrat

Guia de passeig del parc natural de Sa Dragonera

* Costa/Roger

Manual de l'home del temps. Iniciació a la meteorologia

6 Ciències aplicades

* Matilde Delgado

Història de la ràdio a Mallorca 1933-1994

7 Belles arts/Jocs/Esports

* Canyelles/Tramullas

Aprenem jugant

* Bartomeu Artigues Febrer

Consumatum est: marxa fúnebre

* Baltasar Moyà Sancho

Maria: marxa fúnebre

* Vives/Batlle/Alcover

La Balanguera: música coral

* Tortell/Aguiló/Company

Aubada: música coral

* Rodríguez/Manila/Crespi

Cançó de bres per a una princesa negra; La princesa que habitava al cor d'una poma; Llimones de sant Jeroni; El ball de sant Ferriol; Sa cançó de ses mentides; Copeo de muntanya

8 Filologia/Literatura

* Nadal/Prats

Història de la llengua catalana I

* Nadal/Prats

Història de la llengua catalana II

* Paul Auster

La música de l'atzar

* James Cowan

El somni d'un cartògraf

* Peter Mayle

Un any a la Provença

* Tom Wolfe

Ponche de ácido lisérgico

* Damià Ferrà Ponç

Escrips sobre Llorenç Villalonga

* Lluís Calvo

L'estret de Bering

* Jaume Pomar

Lasínia de les hores

* Maria Jaen

La dona discreta

* Jeroni Salom

Mossatge

* Antoni Serra

La insostenible levitat dels cossos

* Valenti Valenciano

Un viatge a Canarossa

* Soledad Puértolas

Una vida inesperada

* Pedro Zarraluki

Hotel Astoria

9 Geografia/Biografia/Història

* Marta López

Diana. Reina de corazones

* Josep Massot i Muntaner

Mallorca durant la guerra civil

* Pere Gabriel

El moviment obrer a les Balears

* Pere Fullana

Mallorca durant el segle XIX

* David Girard

L'oposició al franquisme a les Balears

* Julia Moreno García

El Cercano Oriente

* Thomas Idinopulos

Jerusalen: historia de la mas santa de las ciudades, visita a través de les luchas de judíos, cristianos y musulmanes

* Francesc Canals

23 judicis a Binissalem entre els anys 1379-1382

Obres infantils/Coneixements

* Victòria Seix

Juga amb la natura

* Llinós/Sadurní

Crea i recicla

* Maria Àngels Julivert

Primats

* Maria Àngels Julivert

Rapinyaires

* Món meravellós

Mil milions d'insectes

* James Pruner

La vaca

(Continua a la pàg. següent)

(Ve de la pàg. anterior)

Llibres d'imaginació (7-10)

* Graham Greene

Quatre contes sobre rodes

* Cèlia Riba

Llegeix-me si us plau

* Antoni M. Alcover

El gallet, l'anyellet, la godineta i el drac

* Antoni M. Alcover

De quan el Bon Jesús i Sant Pere anaven pel món

* Antoni M. Alcover

N'Espirafocs

* Antoni M. Alcover

Les tres germanes i els nou gegants

* Antoni M. Alcover

En Gosti Lladre

* Antoni M. Alcover

En Tià del forn d'en Mata-ronyes

Llibres d'imaginació (11-14)

* M.M. Domínguez

El castell sense-nom-ni-lloc

* Teresa Duran

A les fosques

* Anton Cortizas

La bruixa sense curruixa

* Jaume Ribera

Un problema de nassos

Literatura juvenil

* Xavier Vernetta

Somni de Tànger

* Dennis Covington

Llangardaix

* Enric Larreula

Terres verges

Horari de la biblioteca

Dilluns/dimarts de 16 a 20

Dimecres/dijous de 16.15 a 20

Divendres de 16 a 19

Maria Bel Pont Riera
bibliotecària

Tal dia com avui

Josep Cortès

ARA FA 75 ANYS

* Que l'Ajuntament acordà comprar els solars on posteriorment s'ubicaria la plaça Jaume Santandreu, o de *ca na Pisca*.

ARA FA 70 ANYS

* Que l'Ajuntament va comprar un solar a Son Carrió a fi de construir-hi un *pès* per al bestiar.

ARA FA 45 ANYS

* Que Apol·lònia Gari va ocupar la plaça de comare.

ARA FA 30 ANYS

* Que es va aprovar el Pla General de la Zona Costanera.

ARA FA 25 ANYS

* Que un Orde Ministerial determinà que l'Escola Graduada de Sant Llorenç es convertís en Col·legi Nacional Mixte Comarcal.

ARA FA 20 ANYS

* Que les campanes es toquen pitjant un botonet.

ARA FA 15 ANYS

* Que en Miquel Vaquer va presentar el seu partit, *Alianza Popular*.

* Que en Bartomeu Pont va pre-

sentar el seu partit, el *Centro Democrático y Social*.

* Que l'Ajuntament acordà comprar els terrenys per al polisportiu escolar. Encara ara no està fet.

* Que el Consell General Interinsular aprovà el canvi del nom del poble, que oficialment encara es deia *San Lorenzo de Descardazar*.

* Que se celebraren les eleccions generals que donaren la majoria absoluta al PSOE. A Sant Llorenç va guanyar AP.

ARA FA 10 ANYS

* Que la Corporació acordà la creació d'un Museu Arqueològic Municipal i també un Patronat per regir-lo. El director havia d'esser Alfred Francesc Fuster Arnau, però la cosa no va anar envant.

* Que s'inaugurà la depuradora de Sa Coma.

* Que Francesc Sapiña dirigeix la banda de música de Sant Llorenç.

ARA FA 5 ANYS

* Que en Pedro Treufoc va obrir un bar/cafeteria a la carretera de Son Servera.

* Que Guillem Pont va publicar un llibre sobre l'experiència educativa de Ses Sitges.

Ultramillor

Viatges

Agència de viatges del grup A, títol 999

**Carrer del Sol, 10
Cala Millor (Mallorca)
Tel 585720**

MOTS ENCREUATS

Horizontals: 1.-Manca de prudència. 2.-Nom de lletra. Dit del qui usava la fona com a arma. Déu egipci. 3.-Símbol del nitrogen. Defecte del suro que es manifesta en uns forats plens de polsim. Fer crits. 4.-Gos. Consonant. Herba mediterrània de la família de les labiades, pròpia de llocs àrids. Consonant. 5.-Sentit amb què es perceben els sons. Vent que dura poca estona. 6.-Tenir amor a una cosa. Persona que té el domini d'una cosa. Licor que s'obté destil·lant una mescla fermentada de melasses i suc de canya de sucre, al qual es dona amb caramel un color vermellós. 7.-Dues consonants. Enderrocar fins arran de terra, sense deixar pedra sobre pedra. Símbol del bor. 8.-Aparell fastuós. Cinc-cents. Membrana fina que cobreix els intestins. 9.-Mig ítem. Conjunt de les quatre ales o braços d'un molí de vent. Símbol de l'alumini. La quarta. 10.-Digne del màxim respecte. Part d'un ormeig de pesca on van enganxats els suros. 11.-Consonant. La segona. Nitrogen. Recobrir amb una capa de crom. 12.-Nodrís amb llet. Consonant. La quinta.

Verticals: 1.-Unitat monetària del Japó. Persona que toca l'arpa. 2.-Mil cinquanta. Preparació de fruita, sencera o a talls, bullida amb sucre. Cinquanta. 3.-Petit rem de pala ampla. Mil. Glaç. 4.-Consonant. Revestir de drap. Nom de lletra. 5.-Ostentació. Que passa ras. 6.-Nota musical. Terminació verbal. Les consonants de pota. La primera. 7.-Amanida d'enciam. Símbol del crom. 8.-Que té els nervis fàcilment excitables. Consonant. 9.-Fer cries. Forn per a calcinar emprat pels alquimistes. 10.-Iode. La primera de dit.

Conjunt d'arrels. 11.-En aquest moment. Nota musical. Cinquanta. Nom de la dinovena lletra de l'alfabet grec. 12.-Barana d'una escala.

Solució

Horizontals. 1.-Imprudència. 2.-Ela. Foner. Ra. 3.-N. Gra. Cridar. 4.-Ca. N. IVA. R. 5.-Oïda. Airada. 6.-Amar. Amo. Rom. 7.-Rp. Arrasar. B. 8.-Pompa. D. Tela. 9.-It. Aspa. Al. D. 10.-Sagrat. Nato. 11.-T. E. N. Cromar. 12.-Alletar. R. U.

Verticals. 1.-Ien. Arpista. 2.-Mil. Compota. L. 3.-Pagaia. M. Gel. 4.-R. R. Drapar. E. 5.-Ufana. Rasant. 6.-Do. Ar. Pt. A. 7.-Enciamada. Cr. 8.-Nerviós. R. 9.-Criar. Atanor. 10.-I. D. Arrelam. 11.-Ara. Do. L. Tau. 12.-Arrambador.

BROU DE LLETRES

R R I L C M I T S A A O P R
K P I B C O S O D D T T M L
H B O E N D N I I A Z I N A
C G P R E O D C N A A R T V
E F R B R S L I N L V E L A
F D E E O A R A L R A A F D
T L N N C R S S A T R T A A
S G V A S I T S N E A I R N
A C D A U T Q I A I J E I J
R O O M S J L N A O U N G O
M A N B A A L E T G C I O F
L E Z E R O L V L A N R L A
C R E T J R A A F T G E A L
F A L G U E R R A C D I H U
M A L P C O A L J K M B P O

Apa! a cercar dins aquest brou de lletres els noms de deu herbes de les illes Balears.

Solució

Porrassa, aritja, calcida, atzavara, orenga, ravenissa, berbena, donzell, falgueira i farigola.

Maria Galmés

Telèfons

Ajuntament	56 90 03
	56 92 00
Polícia municipal	56 94 11
Polícia nacional	55 00 44
Cuàrdia Civil	56 70 20
Casa de Cultura	56 90 83
Unitat Sanitària	56 95 97
P.A.C. Son Servera	56 71 68
Ambulatori Manacor	55 42 02
Son Dureta	28 91 00
Escola	56 94 83
Bombers	55 00 80
Urgències	061
Jutge	56 90 46
Clavegueram	81 03 59
S.M.O.E.	56 95 49
Ca ses Monges	56 90 83
Funerària	52 60 53
GESA (oficines)	55 41 11
GESA (avaries)	84 33 33
Grua	55 03 44
Hisenda	55 35 11
Teatre de Manacor	55 45 49
Parròquia	56 90 21
Oficina Atur	55 20 81
Telèfon de l'esperança	46 11 12

Joieria Femenias

l·listes de noc
objectes de regal

Rector Pasqual, 8
Sant Llorenç

Ca'n Xesc Estació pluviomètrica B-480 Sant Llorenç des Cardassar

DIA	TEMPERATURA		HUMITAT RELATIVA			EL VENT		
	màxima	mínima	màxima	%	mínima	velocitat màxima	direcció	km/dia
1	28	20	91		51	18	NE-SE	72
2	30	19	100		44	18	Variable	64
3	30	16	98		42	20	SE	85
4	29	16	91		36	19	SE	86
5	27	16	91		51	19	E	93
6	28	18	95		53	21	SE	76
7	28	18	98		53	32	S-SE	74
8	28	17	96		45	26	W	88
9	31	19	96		53	26	W	106
10	29	17	100		36	24	W	88
11	29	19	91		50	20	E	75
12	19	22	89		35	45	NW	177
13	19	13	87		52	34	N	131
14	21	13	92		46	24	N	76
15	24	12	76		48	32	W	103
16	23	11	91		48	24	SW	79
17	24	11	91		53	23	E	75
18	25	19	80		65	25	E	246
19	24	15	91		62	18	E	87
20	30	15	96		66	31	SW	100
21	26	10	87		42	27	W	179
22	25	17	95		61	32	E	68
23	23	17	94		56	19	NW	35
24	23	15	93		58	21	Variable	65
25	22	15	94		59	14	SW	50
26	23	13	96		66	13	W	36
27	24	13	96		62	24	W	82
28	17	13	94		61	22	SE	23
29	16	10	92		53	56	NE	200
30	19	10	74		45	36	N	151
31	20	11	93		55	23	NE	104

Resum comparatiu	1997	1996
Cel serè	11	15
Cel cobert	07	06
Cel nuvolat	13	10
Gelades	-	-
Calabruix	-	-
Boirades	2	3
Tempestes	5	4
Temperatura màxima	30'7	27'5
Temperatura mínima	10	5'5
Temperatura mitja	20'2	16'5
Temperatura màxima mitja	24'9	22'1
Temperatura mínima mitja	15'6	11
Pluja a Sant Llorenç	71'4	167
Pluja acumulada de l'any	262	567

La pluja en el terme municipal

Son Sureda	77'5
Son Vives	87
Son Carrió	58
Son Roca	67
Son Costes	71
Sant Llorenç	71'4
Sa Fontpella	67
Ses Planes	89
Es Recreo	104
Infern	130

Xesc Umbert

Porqueria

Realment no caldria fer gaire comentaris, ja que en aquest cas les fotografies parlen per elles mateixes i no necessiten explicacions aclaridores. Així i tot, emperò, encara que només sigui per acabar d'omplir la pàgina, vull afegir dos mots a les imatges.

El primer cap als qui teòricament se'n cuiden del *punt verd*, siguin polítics, tècnics o empreses concessionàries, que ja no ho sé i la veritat és que m'és ben igual. No sé com no estan empegueïts de tenir una porqueria com aquesta a una de les zones més transitades de la vila: ben al costat de la unitat sanitària. Si no tenen gens de gust per l'estètica, que a la vista està que és així, almanco que tinguin un poc de respecte envers els malalts, que l'únic que poden esperar mantenint aquest merder és que es converteixi en un focus d'infeccions d'imprevisibles conseqüències.

L'altre mot va dirigit als usuaris

Text i fotografies: Josep Cortès

desaprensius que tenen la barra d'emprar el *punt verd* com a femer. Aquesta xarxa de punts de recollida de material està destinada al reciclatge i, per tant, no cal tirar-hi els trastos vells ni la roba espelleringada. Donant part a l'Ajuntament un camió passarà, un pic al mes, a recollir la ferralla per la pròpia casa i se l'emportarà on calgui; així és més còmode per als usuaris i no fa mal a la vista, apart que evita el perill que els al.lots, jugant, es facin mal.

Uns i altres, per tant, tenen la culpa que el Pou Vell s'hagi convertit en un femer. L'antiga aspiració que fos el centre de recordança de n'Angelina i en Belluguins de cada vegada està més lluny, perquè per estar enrevoltats de geleres, televisors, cartrons, trastos i pedaços val més que segueixin dormint dins les pàgines de *Flor de Card*, tal com els va deixar son pare, Mn. Salvador Galmés.